

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

667

Vragen van lid **Beckerman** (SP) aan de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Economische Zaken en Klimaat over *hoe de samenleving in het gaswinningsgebied Groningen door de overheid wordt verscheurd*. (ingezonden 6 oktober 2020).

Antwoord van Minister **Ollongren** (Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties), mede namens de Minister van Economische Zaken en Klimaat (ontvangen 4 november 2020).

Vraag 1

Zijn de woorden van de Minister tijdens het algemeen overleg Mijnbouw/ Groningen van 24 juni 2020: «ik zie dat er onuitlegbare verschillen en voor bewoners onbegrijpelijke verschillen zijn» juist geciteerd voor het verslag? Is het tevens juist dat de Minister toen heeft aangegeven te zullen onderzoeken: «wat kun je nou doen om die ongelijkheid weg te nemen»? Klopt het dat de Minister in datzelfde debat heeft gesteld «we moeten deze zomer doorwerken» en «zodat we precies in beeld hebben waar de ongewenste verschillen dan zitten en we ook kunnen kijken hoe we dat kunnen aanpakken»?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2

Deelt u de mening dat het dorp Overschild als symbool kan worden gezien voor andere dorpen in Groningen?

Antwoord 2

De woningen in Overschild worden net als in veel dorpen in verschillende fases versterkt. Gelet op de omvang van de opgave kunnen niet alle woningen gelijktijdig worden opgenomen en beoordeeld. Over de prioritering zijn afspraken gemaakt en deze zijn het uitgangspunt bij het opstellen van de lokale plannen van aanpak die vervolgens voor de NCG leidend zijn bij de uitvoering.

¹ Kamerstuk 33 529, nr. 796.

Vraag 3

Bent u op de hoogte van de situatie in het dorp Overschild, dat sinds 2015 samen optrok, nu door de overheid is verdeeld in drie delen? Bent u voorts op de hoogte van het feit dat bewoners van de Meerweg in Overschild in batch 1467 zitten, bewoners van de Graauwedijk en Kanaalweg in 1588 en het buitengebied in batch 3260?

Antwoord 3

Ja, hiervan ben ik op de hoogte. Ik ben zelf op werkbezoek in Overschild geweest en heb met bewoners gesproken en een rondleiding gehad van de gemeente met uitleg over de verschillende batches.

Vraag 4

Is het u bekend dat bewoners van die drie delen gezamenlijk werden meegenomen in alle voorbereidende gesprekken die door de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en de gemeente werden georganiseerd? Is het u bekend dat voor deze drie delen nu toch zeer verschillende regels gelden en er zeer verschillende maatregelen worden genomen waardoor er onuitlegbare verschillen zijn?

Antwoord 4

In 2016 is de versterkingsoperatie gestart in Overschild en zijn bijeenkomsten georganiseerd om de dorpsbewoners hierover te informeren. Ook heeft in dat jaar een eerste bewonersbijeenkomst plaatsgevonden over batch 1467. Bij de toelichting in januari 2019 over het lokale plan van aanpak en het HRA-model zijn het dorp en het buitengebied gezamenlijk geïnformeerd door de NCG en de gemeente. Aldaar is de gefaseerde aanpak van de versterkingsopgave in het dorp toegelicht, namelijk in de batches 1467, 1588 en 3260. Sindsdien worden de bewoners van deze drie delen separaat geïnformeerd.

Vraag 5

Is het u bekend dat het steeds terugkerende uitstel dat het versterkingsproces kenmerkt in Overschild heeft geleid tot uitersten, van de bouw van een compleet nieuw huis tot versterking middels klossen en muurankers? Ondanks dat het gaat om vergelijkbare woningen op vergelijkbare funderingen en de woningen in dezelfde jaren geïnspecteerd zijn?

Antwoord 5

Voor het kabinet staat de veiligheid van de bewoners in Groningen centraal. Om dat zo snel mogelijk te bereiken zijn op basis van voortschrijdend inzicht een aantal belangrijke en noodzakelijke wijzigingen doorgevoerd in de versterkingsaanpak. Ten eerste is in maart 2018 besloten de gaswinning volledig af te bouwen (Kamerstukken II 2019/2020, 33 529, nr. 457). Door de dalende gaswinning en verbeterde technische inzichten is steeds minder versterking nodig. Hierover is uw Kamer door het SodM in de technische briefing van 14 oktober jl. geïnformeerd, waarbij ook het belang van het betrekken van nieuwe inzichten voor de veiligheid aan de orde is gekomen. Daarnaast is naar aanleiding van het «Mijnraadadvies veiligheidsrisico's en versterkingsopgave Groningen» in 2018 samen met regionale bestuurders een herijkte versterkingsaanpak uitgewerkt (Kamerstukken II 2017/2018, 33 529, nr. 498). Sindsdien is de risicogerichte aanpak van de versterkingsopgave staande praktijk. Ik heb uw Kamer hierover op 5 oktober 2018 geïnformeerd (Kamerstukken II 2018/2019, 33 529, nr. 527). Daarbij wordt de prioritering uit de lokale plannen van aanpak van de aardbevingsgemeenten gevolgd. Bovendien zijn maatregelen genomen om eigenaren meer regie te geven in de versterking van hun woning. Zie ook mijn antwoord op de Kamervragen van de leden Dik-Faber en Van der Graaf d.d. 17 april 2020 (Kamerstukken II 2019–2020, Aanhangsel van de Handelingen, nr. 2510). Hoewel ik met u deel dat het van belang is om waar mogelijk verschillen te voorkomen, zeker op wijkniveau, is dit helaas onvermijdelijk. Ook met dezelfde norm verschilt het per huis en staat van onderhoud welke maatregelen noodzakelijk zijn. Uiteraard is er altijd contact met gemeenten om te kijken of er bij grote moeilijk uitlegbare verschillen binnen een dorp, wijk of straat via andere middelen een oplossing kan worden bereikt. Zoals ik uw Kamer heb bericht zijn de Minister van EZK en ik namens het kabinet

momenteel in gesprek met de regio om te bespreken hoe we ruimte aan maatwerk kunnen bieden. Dit zal echter niet alle verschillen wegnemen.

Vraag 6

Is het u bekend dat bij bewoners uit batch 1588 die subsidie hebben aangevraagd en gekregen het bedrag veelal onvoldoende is voor sloop of nieuwbouw van de woning? Klopt het dat de gedupeerden in batch 1588 – in tegenstelling tot die in batch 1467 – niet het aantal vierkante meters terugkrijgen wat ze hadden maar het aantal kubieke meters, waardoor ze door nieuwe bouweisen over plafondhoogtes een (veel) kleiner vloeroppervlak terugkrijgen? Klopt het tevens dat bewoners in batch 1467 € 7.000,- subsidie konden aanvragen bij Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) voor verduurzaming maar bewoners uit batch 1588 dat niet meer kunnen?

Antwoord 6

Bij batch 1588 voert de eigenaar zelf de regie over de versterking. De eigenaar krijgt via een gemeentelijke subsidie een vrij te besteden budget voor de bouw en inrichting van een woning. In sommige gevallen vallen de daadwerkelijke kosten hoger uit dan het subsidiebedrag. Een eigenaar kan zijn begroting altijd op verzoek laten beoordelen door de gemeente en de NCG. Voor dergelijke onvoorziene situaties kent batch 1588 een risicopot. Bewoners uit batch 1467 hebben inderdaad een subsidie van € 7.000,- kunnen aanvragen bij het SNN. Hetzelfde geldt voor andere woningen die versterkt moeten worden. Bij batch 1588 is die € 7.000,- onderdeel van de dekking van deze batch en maakt zo integraal onderdeel uit van het toe te kennen subsidiebudget. Dit is door Rijk en regio gezamenlijk vastgelegd in het convenant batch 1588 (Staatscourant 2019, nr. 18984) met als oogmerk meer flexibiliteit voor de bewoner en geen dubbele aanvraag. Het blijkt in de praktijk dat dit voor de eigenaren niet altijd voldoende duidelijk is geweest. Met de betreffende gemeenten wordt bezien hoe we dit kunnen verduidelijken.

Vraag 7

Klopt het dat voor de bewoners van het buitengebied van Overschild die eveneens vanaf 2015 bezig zijn met de versterking veelal nog steeds moeten wachten en er voor hen veel minder bekend is? Gaan voor deze bewoners andere (Nederlandse Praktijkrichtlijn (NPR)) normen gelden?

Antwoord 7

De woningen in het zogenoemde buitengebied van Overschild zijn onderdeel van de batch 3260. De opnames voor deze batch zijn gestart in de 2^e helft van 2017. Medio 2019 heeft de NCG opdracht gegeven voor beoordeling van de adressen met het profiel «verhoogd risico» (P50). Daarnaast heeft de gemeente met de NCG afspraken gemaakt voor de adressen met het profiel «licht verhoogd risico» (P90) en de adressen met een normaal risicoprofiel. Nog niet alle adressen zijn op dit moment voorzien van een versterkingsadvies.

Vraag 8

Bent u op de hoogte van het gegeven dat de bewoners van de Meerweg (batch 1467) minder vrijheid hebben dan de bewoners ingedeeld in de andere batches? Is het juist dat zij niet het heft in eigen hand kunnen nemen?

Antwoord 8

Bij batch 1467 is in veel gevallen sprake van sloop/nieuwbouw die wordt uitgevoerd conform de kaders Uitvoering Versterking. Een aantal bewoners neemt daarbij deel aan de projecten Heft in Eigen Hand en Eigen Initiatief. De overige bewoners hebben afspraken over de versterking gemaakt met de NCG en voorheen CVW.

Vraag 9

Is het u bekend dat naast de voor velen dramatisch verlopende versterking velen ook telkens opnieuw schade aan hun woning krijgen? Is het u bekend dat, doordat schade en versterking aparte trajecten zijn, mensen ook veel

extra tijd kwijt zijn met beide trajecten? Waarom worden bij deze schademeldingen schades aan de fundering (veelal) niet meegenomen?

Antwoord 9

Het kan gebeuren dat er bij een adres gelijktijdig sprake is van opgetreden schade terwijl het huis van bewoner ook versterkt moet worden. Bewoners hebben echter het recht om schade eerder uitgekeerd te krijgen dan dat hun huis versterkt wordt, zodat zij de vergoeding eventueel kunnen betrekken in het bepalen van de werkzaamheden die aan hun huis gedaan worden. NCG en IMG constateerden echter dat in bijna driekwart van de te versterken huizen geen schademelding was gedaan. Als er wel een schademelding was gedaan was deze in driekwart van de gevallen al (bijna) afgehandeld door IMG. Indien bewoners dit wensen worden de twee trajecten uiteraard gezamenlijk opgepakt volgens de werkwijze in het samenwerkingsconvenant. Dit gebeurt echter veel minder dan IMG en NCG hadden verwacht. IMG en NCG stelden in dit verband eerder dit voorjaar vast dat een grootschalige aanpak van samenloop daarmee niet voor de hand ligt.

In september 2019 maakten NCG en de toenmalige TCMG afspraken over het in samenhang oppakken van schade en versterking (zie Kamerstukken II 2019–2020, 35 603, nr. 3). De afspraken hierover zijn vastgelegd in een convenant tussen de NCG en de TCMG, waarmee voor eigenaren helder wordt wat ze mogen verwachten ten aanzien van schade en versterking en alle stappen in het proces.² Zo is afgesproken dat elke eigenaar door de NCG een vaste begeleider krijgt toegewezen, die de eigenaar gedurende het proces ondersteunt en die, mede omwille van de snelheid, de samenhang in de gaten houdt. Inmiddels is een combinatieteam opgezet met medewerkers van de NCG en het IMG met als doel om de samenwerking tussen partijen op combinatiedossiers te ontwikkelen en te stroomlijnen, en zijn er bewoners benaderd voor een gezamenlijke behandeling van dossiers. Omdat het tempo van de versterking en schadeafhandeling uiteenloopt, is het niet altijd mogelijk beide trajecten gelijk te laten lopen. In sommige gevallen kost dit juist meer tijd. In meerdere gevallen is hier vanuit bewoners dan ook geen behoefte aan.

Bij het overgrote deel van de aanvragen voor schadevergoeding laat het IMG niet alleen de gemelde schade opnemen, maar tevens een «nulmeting licht» uitvoeren waarbij in en rond het huis wordt gekeken of sprake is van andere schade. Een deskundige doet hierbij niet standaard onderzoek naar schade in bijvoorbeeld de kruipruimte of de fundering van een woning. Een dergelijk onderzoek bij iedere woning zou vertragend werken en bovendien leiden tot veel overlast voor de bewoner. Indien noodzakelijk kan een deskundige het IMG vragen een nader onderzoek naar bijvoorbeeld de fundering te laten uitvoeren. Hiervoor zal een extra expert worden ingeschakeld en een dergelijk onderzoek gebeurt enkel in overleg met de bewoner. Het IMG bekijkt aan de hand van de deskundige of een aanvullend onderzoek, zoals een funderingsonderzoek, nodig is.

Vraag 10

Kunt u zich voorstellen dat deze jarenlange strijd traumatisch is en een impact heeft op de gezondheid en het welzijn van de bewoners? Kunt u zich voorts voorstellen wat deze door de overheid ingestelde dieldeling doet met de gemeenschap van Overschild?

Antwoord 10

Ik ben mij ervan bewust dat de aanpak van de gevolgen van de gaswinning invloed heeft op de bewoners van en gemeenschap Overschild. Juist daarom acht ik het van belang dat er naast de versterking en schadeafhandeling meer gebeurt voor de regio. Bewoners van de aardbevingsregio kunnen stress, wanhoop en onzekerheid ervaren. Om die reden zijn financiële middelen beschikbaar gesteld voor emotionele en sociale ondersteuning, alsmede voor geestelijke verzorging. Voor de bewoners worden onder andere aardbevingscoaches en inwonersbegeleiders ingezet die een luisterend oor bieden aan de

² Zie <https://www.nationaalcoordinatorgroningen.nl/downloads/publicaties/2017/12/22/meerjarenprogramma-brief>, p. 21–33.

bewoners en uitleg geven bij praktische zaken die te maken hebben met de gevolgen van aardbevingen.

Door het Nationaal Programma Groningen wordt geïnvesteerd in het toekomstperspectief van de regio. Daarnaast wordt verkend of aanvullende afspraken over perspectief op investeringen in de toekomst van de regio gewenst zijn.

Vraag 11

Bent u het eens dat er in Overschild -in uw woorden- «onuitlegbare verschillen en voor bewoners onbegrijpelijke verschillen zijn»? Bent u het eens dat de situatie in Overschild exemplarisch is voor die in vele dorpen en wijken in het bevingsgebied?

Antwoord 11

Zie mijn antwoord op vraag 2.

Vraag 12

Hoe staat het met de door u tijdens het algemeen overleg mijnbouw/ Groningen van 24 juni 2020 gedane uitspraken «we moeten deze zomer doorwerken» en «zodat we precies in beeld hebben waar de ongewenste verschillen dan zitten en we ook kunnen kijken hoe we dat kunnen aanpakken»? Heeft u inmiddels een precies zicht op de ongewenste verschillen? Zo nee, waarom niet en wanneer wel? Heeft u inmiddels een plan van aanpak om de ongewenste verschillen weg te nemen? Zo nee, waarom niet en wanneer dan wel?

Antwoord 12

Tijdens het zomerreces heeft intensief overleg plaatsgevonden tussen Rijk en regio. Het overleg heeft als doel de versterkingsopgave te versnellen en zo beheersbaar en uitvoerbaar mogelijk te maken, en om inwoners rust, stabiliteit en voorspelbaarheid te bieden. De regio heeft de afgelopen periode in kaart gebracht in welke straten, wijken of dorpen door wisselende beoordelingsregimes moeilijk uitlegbare verschillen zijn ontstaan of dreigen te ontstaan. In het bestuurlijk overleg wordt gezamenlijk gezocht of tot een passende oplossing voor deze gebieden kan worden gekomen. Over de uitkomst hiervan hoop ik u op korte termijn te kunnen informeren.

Vraag 13

Hoe gaat u zorgen dat de door de overheid veroorzaakte scheuren in het dorp Overschild en de gemeenschap van Overschild worden aangepakt? Kunt u per batch c.q. deel van Overschild precies aangeven wat u gaat doen?

Antwoord 13

Zie mijn antwoord op de vragen 5 en 12.

Vraag 14

Kunt u deze vragen één voor één voor het algemeen overleg Mijnbouw/ Groningen van donderdag 29 oktober 2020 beantwoorden?

Antwoord 14

Het wetgevingsoverleg Mijnbouw Groningen is inmiddels verplaatst naar donderdag 12 november 2020. Ik beantwoord deze Kamervragen voorafgaand daaraan.